

Tentamen Klassieke Elektrodynamica

24 mei 2013

Opgave 1

In een lange cilindrische massieve metalen draad met straal a heerst een uniform elektrisch veld E parallel aan de as. Het metaal heeft een geleidingsvermogen σ , zodat het veld een uniforme stroomdichtheid $\mathbf{J} = \sigma \mathbf{E}$ geeft. De arbeid die het veld verricht op de ladingen in de draad bedraagt $\mathbf{J} \cdot \mathbf{E}$ per volume-eenheid en per tijdseenheid. Het is praktisch om cilindrische coördinaten z , s en ϕ te gebruiken, met de z -as als cilinderas.

- Bepaal het magnetische veld in de draad.
- Bepaal de veldenergiedichtheid aan het oppervlak van de draad.
- Bepaal de energie-stroomdichtheid (de Poyntingvector) van het veld langs het oppervlak van de draad.
- Bepaal de instromende elektromagnetische energie (dw/dt) per tijdseenheid door het oppervlak van de draad met lengte L .
- Vergelijk deze uitkomst met de totale verrichte arbeid (P) per tijdseenheid op de ladingen in de draad met lengte L .

Opgave 2

Gegeven is dat een zekere ladingsverdeling $\rho(\mathbf{r}, t)$ en de bijbehorende stroomdichtheid $\mathbf{J}(\mathbf{r}, t)$ beide oscilleren met een vaste frequentie ω , zodat we kunnen schrijven $\rho(\mathbf{r}, t) = \text{Re}\tilde{\rho}(\mathbf{r}) \exp(-i\omega t)$, $\mathbf{J}(\mathbf{r}, t) = \tilde{\mathbf{J}}(\mathbf{r}) \exp(-i\omega t)$, met complexe $\tilde{\rho}(\mathbf{r})$ en $\tilde{\mathbf{J}}(\mathbf{r})$. U mag vrij gebruiken de Lorentz-ijkvoorwaarde $\mu_0 \epsilon_0 \partial V / \partial t + \nabla \cdot \mathbf{A} = 0$, de golfvergelijkingen $\nabla^2 V - (\partial^2 V / \partial t^2) / c^2 = -\rho / \epsilon_0$ en $\nabla^2 \mathbf{A} - (\partial^2 \mathbf{A} / \partial t^2) / c^2 = -\mu_0 \mathbf{J}$ voor de scalaire potentiaal V en de vectorpotentiaal $\mathbf{A}$ in de Lorentz-ijk, en tevens de (geretardeerde) oplossing van de golfvergelijking in de vorm $V(\mathbf{r}, t) = (1/4\pi\epsilon_0) \int d\tau' \rho(\mathbf{r}', t_r) / R$ (waarin $R = |\mathbf{r} - \mathbf{r}'|$, $t_r = t - R/c$).

- Toon aan dat de potentialen kunnen worden geschreven als $V(\mathbf{r}, t) = \text{Re}\tilde{V}(\mathbf{r}) \exp(-i\omega t)$, $\mathbf{A}(\mathbf{r}, t) = \text{Re}\tilde{\mathbf{A}}(\mathbf{r}) \exp(-i\omega t)$, en geef expliciete uitdrukkingen voor de complexe potentialen $\tilde{V}(\mathbf{r})$ en $\tilde{\mathbf{A}}(\mathbf{r})$ in termen van $\tilde{\rho}(\mathbf{r})$ en $\tilde{\mathbf{J}}(\mathbf{r})$.

- b. Geef de differentiaalvergelijkingen waaraan $\tilde{V}(\mathbf{r})$ en $\tilde{\mathbf{A}}(\mathbf{r})$ voldoen.
- c. Geef de Lorentz-ijkvoorwaarde waaraan $\tilde{V}(\mathbf{r})$ en $\tilde{\mathbf{A}}(\mathbf{r})$ moeten voldoen.
- d. Toon expliciet aan dat de gevonden uitdrukkingen voor $\tilde{V}(\mathbf{r})$ en $\tilde{\mathbf{A}}(\mathbf{r})$ inderdaad voldoen aan de Lorentz-ijkvoorwaarde.
- e. Leid uit de oplossing voor de vergelijking voor $\tilde{V}$ af dat de vergelijking $\nabla^2 f + k^2 f = -\delta^3(\mathbf{r})$ als oplossing heeft $f(\mathbf{r}) = \exp(ikr)/(4\pi r)$.

Opgave 3.

Een vlakke golf in vacuüm met frequentie $\omega = ck$ heeft als magnetisch veld $\mathbf{B}(z, t) = \text{Re}\tilde{\mathbf{B}}_0 \exp(ikz - i\omega t)$, met $\tilde{\mathbf{B}}_0$ een complexe vector.

- a. Aan welke voorwaarde moet de vector $\tilde{\mathbf{B}}_0$ voldoen?
- b. Geef een uitdrukking voor het bijbehorende elektrische veld $\mathbf{E}(z, t)$.

Nu is gegeven dat de complexe magnetische veldvector geschreven kan worden als $\tilde{\mathbf{B}}_0 = b_1\hat{\mathbf{x}} + ib_2\hat{\mathbf{y}}$, met b_1 en b_2 reëel.

- c. Geef het (fysische) magneetveld $\mathbf{B}(0, t)$ en het (fysische) elektrische veld $\mathbf{E}(0, t)$ in het vlak $z = 0$ als functie van de tijd. Welke vorm beschrijven deze vectoren gedurende een oscillatietijd?

Nu wordt in het vlak $z = 0$ een ideaal geleidende spiegel geplaatst, waartegen de inkomende vlakke golf terugkaatst. [N.B.: De inkomende golf loopt in de positieve z -richting, en de teruggekaatste golf in de negatieve z -richting. De golf dringt dus niet door in de halfruimte waar $z > 0$.]

- d. Geef een uitdrukking voor het totale elektrische veld voor $z < 0$.
- e. Geef een uitdrukking voor het totale magnetische veld voor $z < 0$.